

POSTANOWIENIE

29 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 29 lipca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa R. C.

przeciwko Gminie A., J. L. i K. B.

o zapłatę,

na skutek wystąpienia przez Sąd Rejonowy w Zgierzu

postanowieniem z 30 maja 2025 r., I C 1885/24,

o przekazanie do sądu równorzędnego,

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

[dr]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 maja 2025 r. Sąd Rejonowy w Zgierzu wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy z powództwa R. C. przeciwko Gminie A., J. L. i K. B. o zapłatę kwoty 7.500 zł tytułem odszkodowania za działanie lub zaniechanie skutkujące powstaniem szkody po stronie powoda, do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. O wydane takiego postanowienia wystąpił powód, po tym jak z Prokuratury Rejonowej w Pabianicach została mu przekazana informacja o wszczęciu śledztwa w sprawie nieprawidłowości w Sądzie Rejonowym w Zgierzu.

Z pisma Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Pabianicach wynikało, że na podstawie zawiadomienia R.C. zostało wszczęte śledztwo w przedmiocie

niedopełnienia obowiązków w okresie do stycznia 2025 r. przez funkcjonariuszy publicznych, w tym także przez Prezesa Sądu Rejonowego w Zgierzu, w związku z wykonywaniem czynności urzędowych oraz nadzoru nad zdaniami realizowanymi przez podwładnych służbowych i kontrolą ich działania, w tym kontrolą instancyjną po złożeniu przez R. C. skarg i zażaleń, tj. działania na szkodę interesu publicznego lub interesu prywatnego, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. Postępowanie pozostaje w toku i toczy się w fazie *in rem*.

Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zachodzą podstawy do przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi właśnie z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Przemawia za tym okoliczność, że w toku pozostaje śledztwo w sprawie niedopełnienia czynności przez przełożonego wszystkich sędziów właściwego Sądu, co może budzić obawę powoda co do ich bezstronności. Konieczność unikania wszelkich sytuacji, które by mogły sugerować brak bezstronności sędziów Sądu Rejonowego przy rozpoznawaniu sprawy, uzasadniają przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 44¹ k.p.c., dodany przez ustawę z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 ze zm.), stanowi, że Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Przepis ten wprowadza wyjątek od konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji) i kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy i z tej przyczyny powinien być interpretowany ściśle (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 marca 2020 r., IV CO 44/20, z 16 marca 2020 r. IV CO 18/20). Do przekazania sprawy do innego sądu może zatem dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo według przepisów k.p.c.

byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości.

Przesłanka dobra wymiaru sprawiedliwości ma niewątpliwie ocenny charakter. Z art. 44¹ § 1 k.p.c. wynika, że dobro wymiaru sprawiedliwości w rozumieniu tego przepisu obejmuje „w szczególności” wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego z uwagi na stany, sytuacje i uwarunkowania, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 1995 r., III KO 34/95, OSNKW 1995, nr 9-10, poz. 68; z 10 grudnia 1999 r., III KO 98/99, z 21 października 2008 r., IV KO 116/08, R-OSNKW 2008, poz. 2072; z 13 listopada 2008 r., IV KO 130/08, R-OSNKW 2008, poz. 2280). Chodzi przy tym, co do zasady, o okoliczności dotyczące danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości, a nie przeszkody odnoszące się do konkretnego sędziego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2020 r., IV CO 108/20).

Argumentacja zawarta w uzasadnieniu postanowienia nie daje podstaw do oceny, że rozpoznanie sprawy przez Sąd Rejonowy w Zgierzu wiązałoby się z negatywnymi konsekwencjami określonymi w art. 44¹ § 1 k.p.c. Powód w piśmie z 15 marca 2025 r. odwołał się do informacji przekazanej mu przez Prokuraturę w Pabianicach o wszczęciu śledztwa w sprawie nieprawidłowości w Sądzie Rejonowym w Zgierzu, której „nie inicjował wprost”. Z wyjaśnień Prokuratury wynika natomiast, że skoro powód złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, to wszczęła postępowanie zmierzające do wyjaśnienia zarzutów powoda pod adresem organów samorządu terytorialnego i kontroli instancyjnej orzecznictwa w jego sprawach.

Zainicjowane postępowanie w sprawie niedopełnienia czynności przez funkcjonariuszy publicznych pozostaje w fazie *in rem*. Nie jest zatem jasne nawet to, czy w istocie doszło do niedopełnienia obowiązków lub nadużycia uprawnień w strukturach wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza, że prezesi sądów nie sprawują kontroli instancyjnej orzecznictwa sądów, a o tego rodzaju zarzucanych przez

powoda uchybieniach mowa jest w informacji przekazanej przez Prokuraturę Rejonową.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że okoliczności powołane przez Sąd Rejonowy za powodem nie są równoznaczne z wykazaniem, że dobro wymiaru sprawiedliwości przemawia za przekazaniem sprawy innemu równorzędnemu sądowi.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[dr]

[a.ł]